శ్రీరస్తు.

శ్రీః శృంగారతిలకము.

ఇది.

మహాకవి కాళిదాస కృతగ్రంథమునకు

పద్యముగా

బ్రహ్మశ్రీ వేంకటరావు సత్యనారాయణగారిచే

వాంధ్రీకరింపబడి

పార్వతీపురం

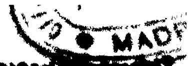
హైందవతిలకముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడెను.

(మొదటికూర్పు 250 ప్రతులు.)

1914.

వెల రు. 0—2—6

ఉపోద్ఘాతము.

సుకవీంద్రులారా!

ఇక్కాలమున స్వభాషాభిమానమున నో, పలువురు గ్రంథరచనలం [illegible]
రో. [illegible] నైన నా ధురీణులు బలిమియుండుటచేత సంస్కృతాంధ్రములయం
దాసక్తి మహాకవీంద్రు [illegible] గ్రంథరచనఁ జేసిరట్టి వెన్నెల పరువానటనే
యా [illegible] లోకము [illegible] ? ఇట్టి [illegible]
[illegible] "శ్లో॥ కావ్యం యశసే [illegible]" అను
ట [illegible] కావ్యమనేకశ్రేయస్సాధనముగాఁ బొంది పూర్వకవులననుసరించి పోవలెనం
చి, శ్లోకమున కొక్కొక పద్యముగా శృంగారతిలకము నాంధ్రీకరించితిమి.
ఇయ్యది, మహాకవి కాళిదాస కృతమని పెద్దలు చెప్పుదురు. మఱికొందఱీయందలి
శ్లోకములు చాలవఱకు బహువిధములుగా నుండుటచే నొకరు రచియించినది కాదం
దురు. దీని మాధుర్యము పెక్కురుకు గోచరమగును. ఎట్టిదైన నిందలి శ్లోకములు
సహృదయుల హృదయములఁ [illegible] గ్రహించుటవలనొరులచే
గూడఁ దెనిఁగింపఁబడినట్లు తెలియవచ్చినది. అట్లైన నిల్లాకవన [illegible]
నుండదని తలంపున మూలము గ్రంథమునకుఁ జేర్చి గ్రంథముం దయయుండి గ్రంథిం
చి ప్రకటింపఁబూనితిమి. కించిత్కాలముగ నట్టియు నాంధ్రీకరించుట లోకమునకు
ఇదియు ప్రథమప్రయత్నంబగుటం జేసియు నీ పాత్రముచే

ఉ॥ తప్పులు గల్గ నైనఁ గవి • తల్లజులార! క్షమించి యేలుఁడీ।
చొప్పన నైనవానిపరి • చూచెదు భారము మీది యెల్లెడన్।
గొప్పలచోట లాముడది • నోర్చక తప్పులటంచు బల్కులన్ ।
చెప్పక మిన్నకుండుటకు • చేతుల మోడ్చెద మెల్ల కేళులన్

చ: అరయఁగ శబ్దశాస్త్రమును • వంతముగాఁ బఠియించి యెంతయున్।
గురుకులవాసముం జలిపి • కూర్చినవారిమి విద్యమందునన్।
స్వరసులు గల్గుపండితుల • సత్కృప జాడితి పూజ్యులైనవా।
యిరువురి కల్పమందనఁగ • [illegible] గ్రహింపుఁడీ॥

తే 2-8-1913. | ఉకలాం

ఇట్లు
సత్కవివిధేయులు
వేంకటరామసత్యనారాయణకవులు

ఇష్టదేవతాప్రార్థనాదికము

ఉ॥ శ్రీనగజావిభుత్వార్ణితుఁ • డెవ్వఁడుపాయములకెల్లయందుఁ దా।
మ్నానవిజానిపుత్రీవలు • కాదిచరిక్కనుమాగీర్వాణ్యయం।
జీవహిమాంశువంచుఁదద • హీనకుదాగయుగమ్ముఖల్లల।
భావనశాస్త్రమైనజ్రీయు • వర్ణింపఁ గొల్తుమార్తెదన్॥

ఉ॥ శ్రీవనవక్షమందుసల • నిక్షైనకౌస్తుభశోభబింబముల్
భావముఁదానుసన్నయను • భాగ్రతినిమాతొనకయింతదిరవాఁడ।
ధ్యానముగాంచిహారముని • బ్రౌక్షితుఁడిట్లప్రాగవిశ్వకోరికన్
జీవదలిర్చనిందిదరు • నిర్మలుఁ గొల్చెదమిష్టసిద్ధికై॥ 2

చ॥ భనుఁడిమయంతతేజమన • భిల్లలభాతిగఁదాఁది తి।
గనతలముల్ దెల్లమిగ • రాలును నవునింపునింపున।
ల్లసద్భక్తిలీలజెప్పుడుహీ • నాత్మనిమాగురుఁ గొల్తు ల్లహా।
న్మధురవసామవేదకుల • వోయుజనుజ్యానినన్నవార్యునిన్॥ 3

చ॥ వ్రిభవదముందుకర్ణిని • వంబనపాదిరిపేశలత్వముల్।
కృతిపులనుంవినియుతియు • నవ్వనిశ్చ్యమువంబఁగల్గవా।
యతులకుఁగాంబుదానికొని • యాడెదవుజ్వాలనర్యశాస్త్రిపం।
గతరమణీయగ్రింధరచ • నాసువిశాగనికాళిదాసునిన్॥ 4

సీ॥ వంశధారానదీ • తీరముగాగ్రామముజన్మ • భూమిమాకు।
అనుపమశ్రీసోమ • యాజిత్రేంతిమతిమ తెలుఁ • పితలుమాకు।
ఆవధుర్వర్యల • మానుమాంబలుప్రియమాత్ర దే • వతలుమాకు।
సామవేదకులాప్తి • చంద్రులన్నపత్రీలంకలైనదే • శికులుమాకు।

తే.గీ॥ వ్రిశతగణ్ణనప్లపరేఖ • వంశజాలము।
మాన్యశాండిల్యగోత్ర • మానిగోత్రి
జాలము వెలనాటిధామిదే • వులమయమ్ము
ధరణివేంకటరామన • త్యకవులము॥

శ్రీః

ఓంనమ శ్శ్రీమజ్జనకాత్మజాయై.

కృతిపత్యాశీర్వాదము

శా॥ శ్రీకంఠాక్షి నవప్రమోదమలరన్ వేశే! ప్రాంల్లధరన్।
మిన్నంటన్ మునిపల్కి తిల్క మిడల • శ్రీ సంజేయుం గువరా।
శేషామ్నాంబున గూఢానందబొనఁగిన • స్వారాజ్యదా సింధుజా
కాంతావరుఁడో ముదిత్కృపను • సీ • తారామరాయాగ్రణిన్

క॥ శ్రీయుతుఁ డశేషము శ్రీయుతుఁ।
జేయుత శ్రీవీరభద్ర • సీతారామా।
రాయుకవి తరిగజతరా।
ధీయుక్ కృతిరాయుసత్పు • శ్రీజనగేయుక్॥

సీ॥ తనపత్రికాపాగ్ని కాంత్రివదుఖ్కితీక్ష్యమై, మిహిరద్యుతులనోడ • తుఃఖపింప।
తనయశోవల్లివి • కానముఖిగ్భిత్తు, లను మిరానుకళాంభ • సమకరింప।
తనకృపానిష్మురుల్ • వినభితదీన ప, స్యాళి ముఖాధాగ • లనుభవంప
వరలుమాన్లలవిని • భద్రిశ్రీ సీతారామ, రాయ కవిత్వనా • రయుఁజెలఁగ
తే॥ గీ॥ జాతుపర్యాంగిసర్వల • తుఃగసమేత।
మైనయీకృతికన్యకా • తనరఁగాని।
యాయురారోగ్యసౌభాగ్య • యశముఁలొంది
ధరణివరలుతనాచంద్ర • తారకముగ॥

శ్రీరస్తు.

కృతిస్వీకృతి.

సీ॥ ధీయుతులార్యసన్నుతులు • ధీరులు వేంకటరామ సత్కవీ
నాయకసంజ్ఞ వెలసి • నారలు "శ్రీసుదేవులుంగు బావనర్గ"
తీయుచుఁ జెప్పినవి కృతిల • త్యాగికి నాథునిఁ జేసినారమో
రాగరయంబుపం బున్నగము • రాణవహించుచు గాంచఁబున

సీ॥ చంపకగంధియై • యింపౌనస్వీకృతిశ, పద్మినీజాతియై • పరిఢవిల్లె
ముక్తేభయానయై • మంచి వెలుగులు జేసి, యూపన్న శాబ్యైన • రూపగుదన
ధ్వనిసలంకారయై • ధవసమన్వితయూట, సన్ములయిన్నయై • యలరుచుండె
శృంగారతిలకము • నంగఁజేర్చుటచే, వలపులబోయినా • నరదలుచుండె

తే॥ గీ॥ రసికాళుల వేడ్కల • వరిన్నుతులను
బొందియుంటను జ్ఞానమై • మోదమిచ్చె
రూపగుణశీలములఁ గడు • రూఢికెక్కె
ననరెతిఁ బమి కాన్యక • న్యాలలామ॥

తే॥ గీ॥ "బట్టుకమణీయ కావ్యక • న్యాలలామ
నాదరమ్మునఁ బెండ్లిగ • హణమొనర్చి
దనుచు" మీరలొసంగనే • సతులమైన
కుతుకమొందుచు దీనిఁగై • కొన్నవాడ॥

22-12-13
వెంటలకోడూరు,

ఇట్లు,
మాముగుల వేంకటాద్రిసీతారామారావు.
జమీందార్.

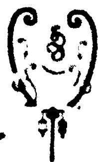
శ్రీరస్తు.

ఓంనమ శ్శ్రీవాసుదేవాయ

శృంగారతిలకము

✽ వేంకటరామశర్మనా వ్రాయబడియుము ✽

వామా కుచపత్త్రగుప్తయుగళం సంవీక్ష్య తా మహారా।
హస్తోద్ధారి కచేత్యయం చపిచయం స్తైరావసన్యస్తాలి।
సవ్రీడా ప్రియయా కరగ్రగస్మితముఖ ప్రిన్నాంతదేహోజేః।
హస్తాభ్యాంపిదధత్య థాంబుధిసుతాదద్యాచ్ఛ్రియః పాతునః॥

ఉ॥ శ్రీరమణీ కుచాగ్రముల • చెల్వుఁగనుంగొనఁగోరి శౌరియా। 1
హారము దప్ప పూనిదని • హాస్యముగాఁబయఁటన్సడల్పఁగా।
స్మేరముఖాబ్జయై ప్రియుని • చేతకు సిగ్గిలి భర్తృనేత్రముల్।
గూరిమిమూయు పాల్కడలి • కూఁతురు శ్రీలిడుఁదమ్మునోముతన్॥

"శ్లో॥ బాహూ ద్వావివ మృణాలమాస్య కమలం లావణ్యలీలాజలం।
శ్రోణీతీర్థ శిలాచ నేత్రశఫరీ ధమ్మిల్లశైవాలకమ్।
కాంతాయాః స్తనచక్రవాక యుగలం కందర్ప బాణానలై।
ర్దగ్ధానామవ గాహనాయ విధినా రమ్యం సరోనిర్మితమ్"॥ 2

చ॥ సలలిత బాహువల్లిపసము • చక్షులు మీలు పిఱుందు రేవులో।
వలసిల మోము దమ్మికచ • పాశము నాఁచు శరీరమంకఁజం।
చలమగు తర్షు వీఁక, చను • జక్కవ లుజ్జ్వలఁజేసినల్వరా।
గిలుకోల కొంప మూరకర • కేలఁగ్రాగెడు వారిమున్స్థితి॥

"శ్లో॥ ఆయాతా మధుయామినీ యదిపున ర్నాయాత ఏవ ప్రభుః।
ప్రాణా యాంతు విభావసౌ యదిపున ర్జన్మాంతరం ప్రార్థయే।
వ్యాధః కోకిలబంధనే వనవసతి ధ్వంసనే రాహుగ్రహః॥
కందర్పే హరనేత్ర కేళిరయం ప్రాణేశ్వరే పాంథకః।" 3

౨ ఉ॥ వచ్చెడిల రాత్రి యనవి ◆ ధావ వచ్చిన వాడు ప్రాణముల్।
మచ్చిక బోవు నాక మలి ◆ యగ్ని జనింపఁగ నేని నేసుధా।
కమ్మఁగ బల్కు రాహువు గఁపి ◆ కవ్రిజ బంధన మందు నోయుగా,
మమ్మని కుడ్రి కేతివిముగ, ◆ మత్పతికై మనుండన గ్రాక్

"శ్లో॥ ఇందీవరేణ నయనం ముఖమంబుజేన,
కుందేన దంత మధరం నవపల్లవేన।
అంగాని చంపకదళైస్స విధాయ వేధాః॥
కాంతే కథం ఘటితవానుపలేన చేతః" ॥ 4

చ॥ కలువలచేఁ గనుంగవను ◆ కంజమునన్ వదనమ్ము మల్లెలన్।
బలువరుసన్న పిలవిం ◆ పమ్మున మోవిని జంపకచ్ఛదా। ‡
వళినవ రాంగకమ్ములను ◆ వారిజగర్భుఁడు సృష్టిఁ జేసియో।
లలనరో! నీమనమ్మును ప ◆ లమ్మున నెట్టుల సృష్టిఁ జేసెనో॥

"శ్లో॥ ఏకోహి ఖంజనవరో నలినీదళస్థో।
దృష్టః కరోతి చతురంగ బలాధిపత్యమ్।
కిం బ్రూమ కిమ్మతి భవద్వదనారవిందే।
జానామినో నయనఖంజన యుగ్మమేతత్" ॥ 5

‡ విలపము. ఇది శాఖకును పల్లవమునకుఁగూడ యర్థముగలదు. కావున నిటఁబల్ల వార్థముఁ జెప్పుకొనవలయును. సి॥ విలపః పల్లవేపిస్యాదిత్యమరః॥

పాఠాంతరము ౨ ఉ॥ ఆమని రేయి వచ్చెఁ బ్రియుఁ ◆ డాయన రాఁడిఁక పిలిచినా ప్రాణముల్
దీమముఁ బ్రాణము ల్వేడలె ◆ నేనిపికావళిఁ బట్టబోయునై।
సోముని మ్రింగ రాహువయి ◆ నూనకలంబునకీడుకన్ను నై।
నామగనింగలంపరతి ◆ నాథుఁపనై జనియింపఁగోరెదన్॥

క॥ వనితా! కమలస్థితఖం
జనముం గనిన శుభము గలుగు • జతురంగబలం
బననీముఖ నాదెసలో
ననఘంజన యుగమిదేయి • సంప్రతి గనుఁగా

శ్లో॥ యేయే ఖంజన మేకమేవ కమలే పశ్యంతి దైవాత్ క్వచి
త్తేసర్వేక వయూధవంతి సతతం సౌభ్యాతి పృథ్వీభుజః।
త్వత్పద్మాస్యం బుజ నేత్రఖంజన యుగం పశ్యంతి యే యే జనా
స్తేషామన్మథ భావజాల విలా సముఖ్యేకిమత్యద్భుతమ్"॥ 6

చ॥ కమలమునందు ముద్రవగతి • ఖంజన మొక్కటి చూడ మేలగుం
దెలిమన్మథు కవిం ముగ్ధులై • లిద్దియు నందుకు నీముఖాబ్జమే
తెలియుమలను ఖంజకీటముల • ద్వంద్వముఁ గన్గొను నట్టిమానవుల్
సుమశర జాలభూతిముల • నొందుదురో చెలి! యేమిదద్భుతమో॥

శ్లో॥ రఘుపతి ప్రవిశ గేహే మాబహిస్తిష్ఠ కాంతే
గ్రహణ సమయ వేలావర్తతే శీతరశ్మేః।
తవముఖమకలంకం వీక్ష్యమానాస రాహు
ర్గ్రసతి సకలముఖేందుం పూర్ణచంద్రం విహాయ"॥ 7

చ॥ రమణి గృహమ్ము లోనికిఁ ద్వ • రన్ జనుమా వెలినుండ బోకుమా
కమలవిరోధికిన్ గ్రహణ • కాలమదే చనుదెంచు నిమ్మెడన్
యమలినమైన నీముఖము • నారసి రాహువు నిచ్చలమ్ముపూ
ర్ణమకళలాంఛనున్ విడది • గ్రసించును నీముఖచంద్రబింబమున్

శ్లో॥ కస్తూరీ వరపత్ర భంగనికరో భ్రష్టోనగండస్థలే
నోలుప్తం సఖచందనం స్తనతటే ధౌతంచనేత్రాంజనమ్,
రాగోనస్ఖలిత స్తవాధరపుటే తాంబూల సంవర్ధితః
కింరుష్టాసి గజేంద్ర మత్తగమనే కింవాశిశుస్తేపతిః"॥ 8

చ॥ కలికిరో! చెక్కులన్ మకరి • కారచనల్ పిదలేమి గుబ్బలన్।
గలపము మాయలేదు నుదు • టాయెఁ గన్నుల ఏకలేమిక
మ్మలమున వృద్ధమానకుశ • ముంబన రత్నాన జారిలేదు నీ।
వలిగినాయెందుకు? నీవిమాయ • పిక్కుకుడో? మదనాగ గామినీ!

"శ్లో॥ నాహం నోమమ వల్లభశ్చ కుటిలస్సుప్తోవ వాసుందరో।
వృద్ధోనోవచ బాలకః కృశతనుర్వ్యాధితో నో శఠః।
మాం దృష్ట్వా నవయావనాం శశిముఖీం కందర్ప బాణాహతాం।
ముక్తౌ దీర్ఘ కుచాః ప్రియోగ పురతః పశ్చాద్గతో విహ్వలః"॥ 9

చ॥ ఇరువురకు మల్లడించు నిదు • రింపక చేసు మనోహరుండ సుం।
దరుడు ముదుబాలుఁడుఁగా ముదివి • తాలువు రోగి కఠిణుండుగాదు సే।
దరుగ వయస్కురాల హిమ • ధామ ముఖున్నను జూచి యాత్తఁ థా।
‡ కర హతుఁడై కవిగా పిడచి • పాఁగ నుబిమ్మట విహ్వలాత్ముఁడై॥

"శ్లో॥ సమాయాతే కాంతే కథమపి చకాలేన బహునా।
కథాభిర్దేశానాం సుఖ రజనిరర్ధంగతవతీ।
తతో యావల్లీలా కలహకుపితాస్మి ప్రియతమే।
సపత్నీవ ప్రాచీ దిగియమభవత్తావదరుణా॥ 10

చ॥ కలికినా! నెట్టకేలకు • కష్టమునన్ బతి రావిదేశ నా।
ధలన యతిక్రమించె తగ • దార్థ మనంతరమందు నింతలో।
వలుఁ బాలయుల్లఁ బానితినా • పాప్రిగ ఫనేశని పైన్నియంతిలో।
వలఁవాలికిక్కు లో హితివి • ఖావతియమ్మ సవత్ని యాయన॥

"శ్లో॥ శ్లాఘ్యం నీరసకాష్ఠ తాడనశతం శ్లాఘ్యః ప్రచండాతపః।
క్లేశః శ్లాఘ్యతరస్సుపంకనిచయై శ్లాఘ్యోతిదాహానలైః।
యత్ [illegible]ం కాకుచపార్శ్వ బాహులతికాహిండో లలీలాసుఖం।
లబ్ధం కుంభ వరత్వయా నహి సుఖం దుఃఖైర్వినా లభ్యతే"॥ 11

‡ కవిగా తుకుప్రిననిదార్థము. కిటుకు ప్రిమునని యర్థము చెప్పఁదగు

చ॥ అరసి శాస్త్రశాసనము ♦ లందుటకింద్రముఁ గన్బుకొండలోఁ
బరఁగుట పంకశేషముల ♦ బాముల బొందుట వహ్నిఁ గ్రాగుటల్॥
వరఘులమా! వహింపనగు ♦ భావిని దక్షిణ భావశోభితః
గిరముసుఖమ్మె గంటిమా ♦ కృత్యము లొందక సౌఖ్యముబ్బునే॥

"శ్లో॥ కింకింవస్త్రము పేర్వమంజసిబలా స్నిగ్ధక లజ్ఞావతీ।
వస్త్రాంగం శితముంచ ముంచతిపతే కింధూర్తవిర్యంచనే
అన్నాహంతివ గాత్రి జాగరిత యూతా మేయాహి విప్రియాం।
నిర్జాలోఽత్ర పుష్పదామని కరే కామస్య దీనాంగతిః॥" 12

శా॥ జాతా! మోమనమోము జెర్వబలిమిం ♦ జంబించెదో ధూర్త! మో
మోటల్చెదిమక లేద, టక్కులిడివో ♦ పోముట్టగా రాకునా
పైటల్, వాలెరి నీకుజాగిరమునక్ ♦ బ్రాపించెనాయా సమూ
బోటిం జేరుము, మ్లానగా సుమసరం ♦ బుక్కు ముట్టనేతు న్మదన్॥

"శ్లో॥ వాకిత్యేన గతన్నమే గృహపతి ర్వార్తాపినశ్రూయతే।
ప్రాతస్సజ్జన నీపనూతనవయా జామాతృ గేహంగతా।
బాలాహం నవయౌవనా నిశికథం స్థాతవ్యమేకాకినీ।
సాయం సంప్రతి వర్తతే పథిక భో స్థానాంతరం గమ్యతామ్॥ 13

చ॥ తెరువరి! వర్తకమ్మునకు ♦ దేశాంతరమేగెఁ బ్రియుండు సేఁ
వరయఁగ రాదు పుత్రికయుఁ ♦ బాలవనత్తయు నల్లునింటికై
యరిగెం బ్రభాతవేళ, జవ ♦ రాలను బాలను నేను రేయి నెం
టరిగవసింతు నిల్లు పెర ♦ దావున కేఁగుము సాయమయ్యెడిన్॥

"శ్లో॥ యామిన్యేషా బహుళ జలదైర్బద్ధ ధీమాంధకారా।
నిద్రాం యాతో మమపతిరయం ప్రాంశోకః కర్మణః స్యాత్।
బాలాహం మదనశిఖ ధయార్త్రాస్తు గామే పథికం తా।
గ్రామే శైరరయుము వహాతి సాంకని ద్రాం జహీహి॥ 14

చ॥ యామినిమబ్బులల్లుటను • యత్తగ పాండ్రిమమున్ గనాల్చెనో।
యామినిగంధకృఱదలిలి • యేఁప్రాణమగాంతి పయుంజ బాలికన్।
గాముని భీతిసేనధిక • కంపము నొందుచునుండె కోయలీ।
గ్రామము పొంగిలెండెనిల్వ • కన్బడ కాగ్రిని మేలుకాంచుమా॥

"శ్లో॥ శ్వశ్రూస్తీర్థశ్చలితోఽస్తి వైద్య కస్య హేతోంత దుర్జాంబాంతరే।
గంతే నాస్తి పతిః గృహే ప్రియతమా సర్వం గృహం పాంథయా।
వారంతత్కుచకుంభమర్దన వశాత్ప్రీత్యంతు వస్త్రాతురా।
స్త్వైష్టాం విరహాంతి కాంత మురళ వ్యాహార కేళ్యాతురా॥" 15

ఉ॥ ధాత్రి! మిటుకుమంచిన్నరా • వైద్యునియింటి కదేమియామునౌ।
వాత్రయుయాన్న పర్యగద • వాఁగె గాముని యింటలేదొకో।
వారము తప్పటన్నమను • బట్టగనాను మ, పైత్యరోగమున్।
వాతెరతేన మాన్పుమిక • ధమ్మునతిక్లమ మాన్ప నేరదా॥

"శ్లో॥ యత్త్వన్నేత్రసమానకాంతి సలిలే మగ్నం తదిందీవరం।
మేఘైరంతరితః ప్రియే తవ ముఖచ్ఛాయానుకారీ శశీ।
యేఽపి త్వద్గమనానుసారిగతయ స్తే రాజహంసాగతా।
స్త్వత్సాదృశ్య వినోదమాత్ర మపి మే దైవేన నక్షమ్యతే॥" 16

ఉ॥ నీనయనమ్ముఁ బోలునల • నీలజలేజము నీటమున్గెనీ।
యానన కాంతిఁ బోలినపి • మాంశుఁడు మబ్బులయందడంగెనీ।
యాన సమాన యానయులు • హంసలు పోయెను నీకుసామ్యమా।
దాని వినోదమైనఁ గన • దైవమునాకు సహింపదో చెలీ॥

"శ్లో॥ చంద్రశ్చండకరాయతే మృదుగతి ర్వాతోఽపి వజ్రాయతే।
మాల్యంసూచి కులాయతే మలయజాలే పస్స్ఫులింగాయతే।
ఆలోకస్తిమిరాయతే విధివశా త్ప్రాణోఽపి భారాయతే।
హాహంత ప్రమదా వియోగ సమయః కల్పాంతకాలాయతే॥" 17

ఉ॥ హా! కట! చంద్రశేఖరుఁ • డదృశ్యుఁడు మూఁడెలు మాములయ్యెనా!
లోకము ధ్వాంతమయ్యె నృపు • లోల మరీచులు మంత్రియయ్యె మే।
లౌకులవమ్ము సగ్నికల • మయ్యెను నాడిఛిల్లి మన్న్కాశా।
రాకరమయ్యె గోటబిర • కాపవిరమ్ము యుగాంతమయ్యెనే॥

"శ్లో॥ పార్శ్వేశవిజ్ఞప్తి రియం మదీయా।
తథైవ సేయాది వదాళియన్త్ర॥
సంపత్తిసౌభాగ్య స్థితిరేవ దేశ॥
కరాహిమాం కోటిపితాపయన్త్ర॥ 18

క॥ అనా విన్నపమును విని
యోనాయక! కొన్నిదినము • లుందువు చటనే।
స్థాన మహాభాగ్యంబయ్యె ను।
ధానిధి కిరణాళి తాప • దాయకమయ్యెన్॥

"శ్లో॥ కల్యాణి చందనరసైః పరిషిచ్య గాత్రం
ద్విత్రాణ్యహాని కదమస్మతి వాహ యేథా॥
అంకేనిధాయ భవతీం పరిరభ్య దోర్భ్యాం
నేష్యామి సూర్యకిరణానపి శీతలత్వమ్॥" 19

చ॥ వనరుహనేత్ర! నీయవయ • వముల గంధరసమ్ము లందుచున్।
దినములు రెండుమూడు కడ • తేర్పుమతిక్రియ చేవవంతర।
మ్మున పరిరంభి యంకమున • మోపి కవుంగిలం జేర్చినిన్ను నే
నినకిరణానుసంతాపకుల • నేనిఁక చేసెద శీతలత్వముల్।

పాఠాంతరము. క॥ అనా విన్నపవిని గౌని।
పార్శ్వేశ్వర! కొన్ని దినము • లాగుము చటనే
యా కిలవ్రుక నిల్వంజన।
దినాధిహిమాంశుకరము • తేజావనముల్

శ్లో॥ అంతర్గతా మదనవహ్నిశిఖావలీ యా
సా బాహ్యదేశమిహ చందనపంకశీతైః।
యస్మాంధకారేఽవనాంతపంకజేః।
ప్రాపాయకేవలముపానచలావశాంత్యై॥ 20

క॥ లోపలుంగుమదనవహ్ని శి।
ఖావళిపాటీరపంక ◆ మంటదనమగు సీ।
యావనమున లేదము।
కేవలతాపమునకగుసు ◆ కెల్లమునుపున్।

శ్లో॥ స్పృష్ట్వా యూనాం నయనసువదూమంగ వాంగనానాం
దేశత్యాగః పరమస్మృతిభిః కృష్ణనాట్యైః కారీ।
తాసామేవస్త్రీవయుగజతాదిత సస్పంతిమత్రా।
ప్రియోమార్గాః పథపథస్తా నాథిమానంత్యజంతి॥ 21

చ॥ వెరవరి జంకవేరుగా ◆ వేశ్యలకన్నుల శోధకోడిపా।
నలిగిన దేశముల్ విడచి, ◆ యావెలి మిన్నులచన్నుకోయిచే
గరులు పరాభవమ్ము గని ◆ కాపురమున్న పిమర్తిరన్ గము।
బలిథవ మచ్చిసంపుటిధి ◆ మానమువీడదు మోహులోసభా!॥

శ్లో॥ గాఢాలింగన పీడితస్తనతటం స్విద్యత్కపోలస్థలం।
సందష్టాధర ముక్త సీత్కృత మభిభ్రాంతభ్రూనృత్యత్కరమ్।
చాటుప్రాయవచో విచిత్రమణితైర్ఘాతం రుతైశ్చాంకితం।
వేశ్యానాం ధృతిధామపుష్పధనుషః ప్రాప్నోతి ధన్యో రతమ్॥ 22

చ॥ కుచ కెదు గబ్బిగుబ్బలను ◆ గ్రుమ్మను కౌగిలి లోపవల్లవా।
చలదశనార్తి సీత్కృతులు ◆ జానగుబొమ్మల బెళ్కులున్ బ్రియో।
క్తులు మణితమ్ము కేలు బెను ◆ కుల్ మనువెక - వేయున్నాలంది పూ।
విలుతునిధైర్య ధామమగు ◆ వేశ్యలకూటమి ధన్యుఁ డొందెడున్॥

శ్లో॥ మత్తేభకుంభ పరిణాహిని కుంకుమార్ద్రే।
కాంతాపయోధర యుగే రతి ఖేదఖిన్నః॥
వక్షో నిధాయ భుజపంజరమధ్యవర్తీ।
ధన్యః క్షపాం క్షపయతి క్షణలబ్ధనిద్రః॥" 23

తే॥ గీ॥ అలరువిల్తుని కేళిలో • వలసికుంకు।
మార్ద్రమై మత్తకరికుంభ • మనఘుకించు।
ననిచనచయుదోయి పైనొమ్ము • గుంచిక్షణము।
నిద్రఁగాంచుచు ధన్యాంచు • నిశనుబుచ్చు॥

శ్లో॥ హే రోహిణీత్వ మసి రాత్రికరస్య భార్యా।
ఏనం నివారయ పతిం సఖి దుర్వినీతమ్।
జాలాంతరేణ మమ వాస గృహం ప్రవిశ్య।
శ్రోణీతటం స్పృశతి కింకుల ధర్మ ఏవ॥" 24

ఉ॥ ఇంతిరో! రోహిణీ! కువల • యేశునిదారవు గావనీవు నీ,
కాంతుని దుష్టునిన్ దిటము • గావదలింపుము చెల్లచెల్లరా,
లాంతిర మార్గ ముగాన్వెదలి • యంతిపురమ్మును జేరినాడు శ్రో।
ణ్యాంతములన్ స్పృశించెడిని • న్యాయమె యియ్యదివంశధర్మమా॥

శ్లో॥ అవిదిత సుఖదుఃఖం నిర్గుణం వస్తుకించిత్।
జడమతి రిహ కశ్చిన్మోక్ష ఇత్యాచచక్షే!
మమతు మతమనంగస్మేర తారుణ్య ఘూర్ణ।
న్మదకల మదిరాక్షీ నీవిమోక్షో హి మోక్షః॥" 25

ఉ॥ కొందఱు మాధురీయవని • గొంచెము నైతగి నిర్గుణమ్ము నై।
కొందలమూన సుఖమ్మునాన • గూదనివస్తువు మోక్షమందురా।
యిందునిభాస్య, వారుమతి • లేరు, నవ్యకళావధీనయా,
సుందరి నీవిమోక్షమిదె • చూడగమోక్షము మన్మతమ్మునన్ ।

శ్లో॥ ఏనం పయోధర యుగం పరిరంభిట్వ।
ఖేదం వ్యధానహితా హారిగాయతాః।
స్వధ్యో విశేరహితో జనతాపకారీ।
తాడ్యన్న తప్పవతి తీవ్రమచిత్రమిదం ౨౬

క॥ జాలిన గారాదగ్గవఁగని।
యూఁటిక కోఁకించెదేల • యువిదా! జనులన్।
నాఁటించుజయఁ దుష్టగుణ।
మాటాడు వాఁడవేఁగనబ్రె • మేయిది చెప్పుమా॥

శ్లో॥ అయిమన్మథ చూతమంజరి।
శ్రీవరద్యాయత చారులోచనే।
అనపూర్వ్యమనఃశ్వయాసిత।
త్యజసిరాజన్య కముత్రిరాజసే॥ 27

క॥ ఓమదన చూతమంజరి!
రామాంజల శ్రుతిపుటాయ • తోజ్జ్వల నయనా।
నామనము దోమ కానిని।
వేమాటున యీఁగదిచట • నేలికలయదే॥

శ్లో॥ యదికథ మపి దైవాన్మద్గమాగ్క్షలిత్వా।
విదళితరతమధ్యాదీయతాం నానదోవ॥
పృథునిబిడకుచాభ్యాం పర్త్యపశ్చాపయుద్ధం।
కథయితుమివసేత్రే కర్ణమూలే ప్రియాతః॥ 28

చ॥ పడవడి నూత్నమధ్య,విధి • బల్మిని తానొక మిట్టుపల్లమం।
దునవతి కష్టమైనడచి • తొట్రిలనొచ్చిన దోసమీవిలో।
చనములపైని బెట్టకుము • సాంద్రిపృథున్నదుగ్ధమాగమాయన్।
గనుడని కర్ణమూలములఁ • గన్నులుసెప్పుటకో వసించెదున్।

శ్లో॥ కోపస్త్వయా హ్యధికృతో యదిపంకజాక్షి।
సోఽదాయియన్త్ర వఃమకి విరోధమన్యాత్।
ఆశ్లేషమర్ప్య యమదర్పిత పూర్వముచ్చై।
హస్తైప్యసమర్ప్య యమదర్పిత చుంబనంచ॥ 29

తే॥ సీ॥ మనమునన్ గోపముండిన • ముకురనేవి
దానిమొందెద నిందునన్ • దైరిమున్ని।
తొలుత నేనిచ్చు బిగువు కౌఁ • గిలిని నాకు।
చుంబనంబును నాకిమ్ము • సుదతి యిపుడు॥

శ్లో॥ నానందమానివి ముందదేవి దయగే యథ్యావదస్త్యాయతే।
కఃకోపాంబుజ సేవకే యదివదస్సత్యం త్వయాగృహ్యతే।
దోర్భ్యాంబంధన మానుదంత దళనం పీనస్తనాస్ఫాలనం।
దోషశ్చేన్ననుతే కటాక్షవిశిఖైశ్శస్త్రై ప్రహారం కురు॥ 30

వ॥ మానము మానుమో చెలియ! మానిని; ప్రేయసి! కల్లవింటి కా।
కేమిటు నీకు సేవకుఁడ • నే॥ కోపము సత్యమైనచో।
కోనలచూపు తూపులను • గొట్టుము సందిటఁ బట్టి కట్టుమీ।
పీనకుచమ్ములన్ నశిన • పీడనమిప్పుము దోసముండినన్॥

శ్లో॥ కింమాంనిరీక్షసి ఘటేన కటిస్థితేన।
వక్త్రేణచారు పరిమీలిత లోచనేన।
అన్యం నిరీక్ష పురుషం తవభాగ్యయోగ్యం।
నాహం ఘటాంకిత కటింప్రమదాంభజామి॥ 31

తే॥ సీ॥ కటిని ఘటము మనుకొని కడ • కంటిచూపు
గలుగు మోము వంచుకు నిన • నన్ను జూడ
నారి! త్వద్భాగ్యయోగ్యమౌ • నన్యుఁగనుము।
కుంభచిహ్నితకటిభామఁ గొల్వనేను।

"శ్లో॥ పశ్యంత్ర్యమీ మకరధ్వజ బాణవిద్ధ।
నాహంత్వదర్పిత హృ కామ చింతయామి।
జాపోద్యమేవి ఘటితస్త్వ తుల్యరూపా
స్వప్నాయంత్రవే స్మహిత వేణిమవిరత్య॥". 32

తే॥ గీ॥ నిజమువల్కితి మరుశర • నిచయపీడ।
నందినీయందు నిదుచూచ్చి • నరయుచుంటి।
నిన్నుతు నీతలపోలు ముద్దానమ్ము • డటగొంచవిచు।
నట.శీత.దా కాదాయంచునా • యరగిలితుము।

గద్యము.

ఇతి శ్రీ వేంకటరామ సత్య
నారాయణ కవులచే
నాంధ్రీకరింపబడిన
శృంగారతిలకమ్ము
న సర్వమ్మును
సంపూర్ణ
ము.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.
మంగళంభవతు.

10441